

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

Pest'a Domineca 6/18 Iuliu.	Va esi in fia-care domineca, cu portrete si alte ilustratiuni. In fia-care anu prenumerantii capeta done tablouri pompoze.	Pretulu pentru Austri'a pe jan.-jun. 4 fl. pentru tablou 80 cr. Pentru Romani'a pe jan.-jun. unu galbenu, pentru tablou trei sfanti.	Nr. 27.	Cancelari'a redactiunii Strat'a lui Leopoldu Nr. 33, unde sunt a se adresa manuscritele si banii de prenumeratiune.	Prenumeratiunile se potu face la tote postele. Pentru Romani'a in librari'a dloru Socecu et comp. in Bucuresci.	Anulu V. 1869.
--	---	---	--------------------------	---	--	---

„INCERPUTULU PRINCIPATULUI ROMANESCU.”

De Dr. Robert Roesler.

(Fine.)

aa) Numirea cetatii: Sibiu, care cum amu vediutu mai susu e de origine celtica, conservata la Romanii de astadi de pe tempulu celu vechiu a Romaniloru;

bb) Numirea orasiului Sîmleu, care usioru, si cu temeiu se pôte deduce din numirea usitata in Daci'a traiana in numirea militariloru Siliani, carii au fostu asiediati in tienutul Daciei traiane, precum se pôte vedé din inscriptiunea vechia romana publicata de Carolu Torma in tractatulu lui despre Daci'a nordica la pag. 8. si 13, in care inscriptiune ocura arip'a militaria romana „Sili — ana, din care cuventu Romaniloru cunoscutu fara de a fi de trebuintia a recurge la limb'a magiara, s'a potutu forma: Sîmleulu (séu mai bine dîcandu Sîleulu), care consuna cu cetatea din Italia Sileu (Sileum) innainte de venirea Unguriloru memoratu de geografulu Guido de Ravena la pag. 471;

cc) Numirea satului romanescu din tienutul Hatiegului, Tusca, care Romaniloru vechi daciani a fostu cunoscuta, in numirea provinciei din Italia Tuscia, precum aréta inscriptiunea

vechia romana publicata de Akner, si Miller, si precum dovedescu si scriitorii geografici;

dd) Numirea muntelui Vulcanu, care nume s'a datu acestui munte din vechime dupa numele Dieului Vulcanu, care nu e numire un-gurésca, nici slavona, si nici germana.

La numirile pana aci insirate cu temeiu se pôte alaturá in contra Dr. Roesler si numirea Alb'a Iuli'a, care nu e traducere de pe un-guríá, cum dîce Dr. Roesler la pag. 39; ci e numire romana, cunoscuta la vechii Romani daciani, si usitata in numirea vechiei cetáti romane Albulu mare, care ocura in tabul'a cerata, edata de Masman, si publicata in „Archivulu filologicu, si istoricu“ de la Blasiu 1867. nr. IV. la pag. 72. si 73, cum se vede din urmatoriulu pasagiu estrasu din acést'a tabula cerata: „S'a descriu, si revediutu din libelulu, care s'a propusu in Albulu mare la statiunea Resculului, in care s'a scrisu“ („descriptum, et recognitum ex libello, qui propositus Alb maiori ad statione Resculi, in quo scriptum.“)

Mai incolo, cumca Dr. Roesler ratacesce ase-
 randu, la pag. 39 cá tote numirile locale mai insemnate in Banatu aru fi parte luate de la Unguri, germani, si de la Sérbi, si parte aru fi numai traduceri din limb'a acestora, dovedescu urmatóriele numiri locale din Banatu-Teme-
 sianu :

a) Bar'a, care dupa cum scimu din cercările amintite mai in susu a lui Mone e cuventu romanisatu din limb'a celtica, si a fostu usitatu la popórele romanice parte in numirea padurei Baru, cum se vede din cercările celtice a lui Mone la pag. 209, si in numirea muntelui Bara, cum se vede totu din cercările celtice amintite (la pag. 208), si parte cunoscuta in numirea cetătiloru din Italia: Bariu, si Baris memorate in nainte de venirea Unguriloru, in Geografi'a ravenenului;

b) Riulu Bersava, care a fostu cunoscutu in Daci'a traiana in vechime, dupa cum se scie din tabul'a peutingeriana, in care ocura cetatea romana „Bersovia“;

c) Boccia (séu Bogsia), care a fostu cunoscuta Romaniloru daciani vechi in numirea cetătii romane: Bocaucis, memorata in Cosmografi'a anonimului raveneanu la pag. 278;

d) Cerna, care a fostu in usu la vechii Romani in numirea Tierna (séu Tserna) precum documentéza inscriptiunea romana publicata in Geografi'a locuitoriloru de la Istru de Catancich la pag. 233, si si in istori'a Banatului temesianu scrisa de Leonhard Böhm in tomulu II la pagin'a 278;

e) Foli'a, care a fostu usitata in numirea cetătii din Italia: Foli'a amintita in Geografi'a geografului raveneanu la pag. 291;

f) Fagetulu, care e numire romana;

g) Lugosiulu, care se deriva de la Lugh, care e cuventu celticu, dupa cum scrie Mone in cercările celtice la pag. 228; si care vine innainte romanisatu in numirile cetătiloru: Lugo. Augusti din Ispani'a Lugion in Panonia, si Lugaria din Italia, amintite de geografulu ravenenu in nainte de venirea Unguriloru in tienutulu Banatului temesianu;

h) Mehadi'a, care a fostu in usu la Romanii cei vechi, precum recunósce si Dr. Roesler in brosiur'a sa la pag. 37;

i) Temesióra, care a fostu cu pucina stramutare, cunoscuta in vechime in numirea cetătii romane Tema si Tiviscu, cum amu vediutu mai in susu;

k) Sebesiulu, care a fostu cunoscutu in numirea: Sebesio, precum aréta inscriptiunea memorata de Ant. Bortolis (in Dacia mediterana la p. 77), in care inscriptiune se afla: „Sebesio“;

l) Valeaboului, in Comitatu Carasiului, care si are numele seu de la capulu boului, memoratu in tabul'a peutingeriana capulu boului („Caput Buboli“);

La pag. 39. in not'a de sub 37) vorbindu Dr. Roesler despre numirea Clusiului scrie, câ

cea mai vechia anotatiune a numirei: „Clus“ e din 1221 in numirea conventului monastirei fericitei Mariei, câ dupa regulile limbei magiare din Clus s'a formatu Culus, apoi mai tardîu Kolos, si numirea cetătii Clusiului (Kolosvár); si câ in anulu 1289 ocura antâiu vila Culusvár. („Ich kann den Freund dieser Neuerung darauf verweisen, dass die älteste Aufzeichnung, die wir besitzen, vom J. 1221 dto Rom. aus den conventus monasterii B. Marie de Clus nennt. Magyarischen Landregeln gemäss wurde aus Clus: Kulus, später Kolos, und der Stadtname Kolosvár; zuerst 1298 villam Culusvár.“)

La acést'a asertiune nefondata, si mai in tóta estinderea sa falsa in contra Dr. Roesler reflectezu urmatóriele:

a) Câ Dr. Roesler ratacesce, candu díce, câ cea mai vechia anotatiune a numirei Clus e din anulu 1221, de órece numirea Clus a fostu in usu si innainte de anulu 1221, pre cum se vede din documentulu din 1173 in codicea diplomatica arpadiana continuata („codex diplomaticus arpadianus contiinuatus“) alui Gustav Venczel in tom. I. la pag. 69. publicatu in limb'a latina, in care documentu ocura: „Thomas Comes Clusensis“, si cum se vede si din documentulu din anulu 1199 totu in codicea prememorata publicatu in tom. VI. la pag. 203 in limba latina, in care documentu ocura Henricu ca archidiaconu Clusianu, cum aréta urmatoriulu locu din acestu documentu: „Innocentius Episcopus servus servorum Dei dilecto filio Henrico Archidiacono Clusensi salutem, et Apostolicam benedictionem“;

b) Câ Dr. Roesler nu are nici unu temeiu, candu scrie aceea, câ din Clus dupa anulu 1221 in limb'a magiara s'a formatu numirea Culus; de órece si Culus, ca si Clus a fostu in usu in limb'a latina si innainte de anulu 1221, precum dovedesce documentulu din anulu 1183 publicatu in codicea diplomatica arpadiana continuata alui Gustav Venczel in tom. I. la pag. 148, in care documentu Gallu ocura ca comite culusianu (Gallo Culusensi Comite.) si precum se vede si din altu documentu din 1201 in codicea diplomatica a lui Georgiu Fejér in tom. II. la pag. 388 publicatu, in care documentu la anulu 1201 ocura Pazman comite de Culus (séu Kolos);

c) Câ numirea: „Kulusvár“ se afla in documinte si innainte de anulu 1289, dupa cum documentéza documentulu publicatu in Fantele istorii austriace sectiunea II. tom. XV la pag. 105, in care documentu la anulu 1275 ocura numirea Kulosvár, si cum dovedesce si

documentulu din 1282 publicatu totu in opulu pre memoratu la pag. 127. in care se afla la anulu 1282 Villo Kulusvár;

d) Că deca numirea Culus, si Colosvár e formata din Clus, de sine urméza si aceea consecintia, că Kolosvár nu e de origine magiara.

La pag. 40. Dr. Roesler aseréza, că numirea Severinului e de origine slavica de la familia slavena Severanu.

In contra acestei asertiuni basata numai pe coniectura nefundata eu intarescu:

a) cumca numirea Severinului e romana; de órece acést'a numire a fostu in usu la Romanii cei vechi daciani parte in numirea propria alui Severu imperatului Romaniloru, si parte in numirea legatului romanu Severianu, si a legiunei a XIII romane Severiana, precum aréta inscriptiunile romane vechi din Daci'a traiana, dintre cari inscriptiuni memorezu ací inscriptiunea romana aflata la Alb'a Iulia in Ardealu (si in geografi'a locuitoriloru de la Istru scrisa de Catancich livr. VIII. la pagina 241.), in care inscriptiune ocura numirea legiunei XIII Severiane, si inscriptiunea romana vechia aflata in tienutulu Banatului temesianu la Mehadi'a, in care ocura numirea legatului romanu Severianu care consuna cu numirea Turnului Severinului, despre care Carolu Szabó in opulu seu: Fantanele istoriei Ungariei edatu in 1865 (Magyarország történet forrásai) la pag. 63. sub not'a 4. dîce, că Severinulu si-trage numirea de la Turnulu Severinu alu Romaniloru;

b) Că numirea Severanu nu e slavena, ci e romana, precum aréta inscriptiunea vechia romana publicata in geografi'a locuitoriloru de la Istru la pag. 269 in urmatoriulu modu „Severanus Vix. Ann XIII.“

Din cele, ce am scrisu pana ací in contra brosiurei Dr. Roesler luminatu se potu vedé urmatoriele adevaturi:

a) Că in posesiile romane se afla figurate si intemplári despre Daci'a traiana;

b) Că Dr. Roesler cu nimicu nu a frantu autenticitatea fragmentului istoricu tradusu de Petru Claneu in anulu 1495;

c) Că Romanii in pamentulu Severinului la anulu 1247. au avutu voda séu Banu pe Linoi, si că din documentulu regelui Bela din 1247 nu se documentéza vasalitatea lui Seneslau domnulu Romaniloru din steng'a Oltului;

d) Că Dr. Roesler a comis erori multe in privinti'a istoriei Banatului severinenu, si in privinti'a numirei Clusului, si Ardealului;

e) Că multe numiri locale séu geografice

insemnate s'au conservatu la Romanii de astadi de pe tempulu vechiloru Romani;

f) Că e falsa acea asertiune a Dr. Roesler; că in Ardealu, si in tóte numirile topografice mai insemnate in limb'a romana aru fi de la Magiari, de la Slavi, si de la Germani primate séu aru fi traduceri din limb'a acestora, si nu aru fi numiri romanesci;

g) Că Dr. Roesler cu brosiur'a memorata latiesce notitie false, cari maculéza literatur'a cea frumósa germana, si istori'a Romaniloru de astadi, si pentru acea nu merita credintia in cele nefundate, si false din brosiur'a sa.

La erorile, ce le mai are Dr. Roesler in brosiur'a sa despre Romanii'a me voiu reintórce alta data.

Gavrilu Popu.

LA MÓRTEA EI.

Si éta me-su la fine! La finea cea de gele!
Si stau ca si-o ruina, gelindu ca si-unu mormentu;
Lipsitu de mangaiare, slabitu de rane grele,
Strivitu de suferintie, strainu p'acestu pamentu.
Si stau ca si crestinulu opritu din raiulu dulce,
Perdiendu acuma tóte, ce 'n viétia pretiuimu;
Steluti'a vietii mele de adi me va conduce
Prin nóptea agoniei la tristulu cintirimu.

Si stau ca si luntriti'a, ce ratecindu pe mare
Se perde nóptea 'n valuri, că-ci n'are faru pe malu;
Pe marea vietii mele lumin'a de 'ndreptare
Erá copil'a-mi scumpa, unu angeru virginalu.
Dar éta sórtea cruda, lovindu amaru in mine,
Decise peritiunea, decise mórtea mea:
Si-mi stinse de odata suavele lumine,
Ce faru-mi respandise pe calea-mi lunga, grea.

E nópte 'n giuru de mine si lumea tóta-mi pare
Ca cintirimulu grósnicu cu morti inavutítu,
Si ómenii din lume mi-paru cu 'nfiore
Ca imbracati in giulgiulu cosingului cumplitu.
Me temu de fia-care, si fugu de toti cu frica,
Nu cumva óre-care sê-mi dîca vr'unu cuventu;
Si fugu, alergu cu gróza, ce crerii mi-i despica,
Si plangu ca si nebunulu la scumpulu ei mormentu.

Au regii o coróna, bogatii avutiá
Betranii si-au trecutulu, si junii viitoriu;
Ma cersitorii inca nutrescu sperantia víua,
Dar mie nu-mi suride nimicu favoritoriu.
Eu n'am nimicu in lume! Visárii de ce-va bine,
Tesauru, fericire, eu tóte le-am perduto;
Aceste tóte, tóte, sunt mórte pentru mine,
Tesaurulu meu este acestu mormentu tacutu.

Nu mai posedu speranti'a, ce se 'naltia odata
 Pe aripe de vulturu, sborandu in viitoriu,
 Viediundu acolo vieti'a-mi de flori incununata,
 Si profetindu-mi farmeci, si totu ce-e rapitoriu, —
 Ca-ci aripele june ale sperantiei mele
 S'au frantu si n'au putere, si nu mai potu sborá,
 Si adi realitatea mi-spune 'n tonu de gele:
 Copilu alu suferintiei, dorerea-e partea ta!

Perdui eu tote, tote, ce sinulu meu adóra,
 Visári, sperantie scumpe de-unu splendidu vii-
 toriu;

Si candu nu-mi mai suride speranti'a cea sonóra,
 Ce mai folosu de vieti'a, atunci de ce nu moriu?
 Ah póte-se, ca omulu in lume sê traiésca,
 Fâr' o 'sperantia dulce, far' aeru nutritoriu,
 Far' o idea nalta, sublima si cerésca, —
 Se póte ca sê n'o amu si totusi sê nu moriu?!

Iosifu Vulcanu.

JUNÉTTA LUI MIRABEAU.

— Novela originala. —

(Fine.)

Amorul si situatiunea in care se aflá Fenel'a, i facea ai palpitá albulu ei peptu, ce erá acoperitu de o basma de metasa, cu o fortia audíbila, carmenii sei de altadata palidi, erau scaldati intr'o roua purpuria, ce i maria frumséti'a ei pana la aceea a unei madóne rafaeline.

Cine ar fi potutu sê se uite la acést'a fiintia fara ca sê o iubésca, cum stá ea acuma cu ochii sei umedi, ce se placasera in josu. Cine potea denegá, privindu imposant'a statura a june-lui Mirabeau, cá aceste dóue fiintie nu erau demne una de alta! Onoriu fu acuma acel'a, care reincepù firulu dialogului inceputu cu Fenel'a si intreruptu prin contemplatiunea recipróca, eschiamandu:

„Asié dara, tu scump'a mea, víi pentru ca sê-mi dai libertatea, ce o doriám atátu de multu, fara de a sci déca eu sunt demnu de a o primí séu nu, din inocintele tale mani! Tu angerulu meu padfóriu risci de a te espune pentru mine intregei vigóre a legiloru, deschidiendu usi'a prisonului meu. Tu mi-deschisi si mi-arati drumulu pe care voiu poté recascigá aceea, ce pana a nu te vedé pe tine, erá totu ce doriám. Tu faci tote aceste dara, nu mi-spui prin nici unu cuventu, cá ce voiesci tu a face dupa ce me vei eliberá pre mine. Tu mi imbi libertatea, fara ca sê scii déca eu voiescu sê o primescu séu nu. Tu me scoti dintr'unu prisonu, si nu scii cá sunt deja prisonieriulu teu. Ce-mi póte mie folosí li-

bertatea déca nu o voiu poté impartasí cu tine, ar insemná totu atáta, ca si candu m'ai scóte dintr'o pescera intunecósa, pentru ca sê me arunci ca prada unui amoru torturatoriu. Da, a unui amoru nedumeritu, cá-ci afla cá te iubescu cu tóta ardórea animei mele si cá preferu mai bine de a remané pentru totudeauna aice, decâtu a parasí aceste ziduri fara tine.“

Se póte ca unu june iubitoriu sê vorbésca mai fragedu si mai neinteresatu câtra iubit'a sa?!

„Onorie — díse acuma Fenel'a, — afla cá sciu tote impregiurarile ce te adusera aice, sciu cá ai suferitu injustu unu timpu atátu de indelungatu, lipsitu de orice ajutoriu si mangaiere. Afla cá din primul momentu in care te vediu, anim'a mea se umplù de cea mai sincera compatimire câtra tine ce mi erai, strinsu luatu, o fiintia cu totul indiferinta. Nobil'a ta aparintia inse escità in mine unu simtimentu culpabilu, pe care a-lu combate nu sta in fortiele animei mele. Eu te iubiamu, si te iubescu, cu tóta tineréti'a unei virgine, ce pentru prim'a data incerca simtimentulu amorului.“

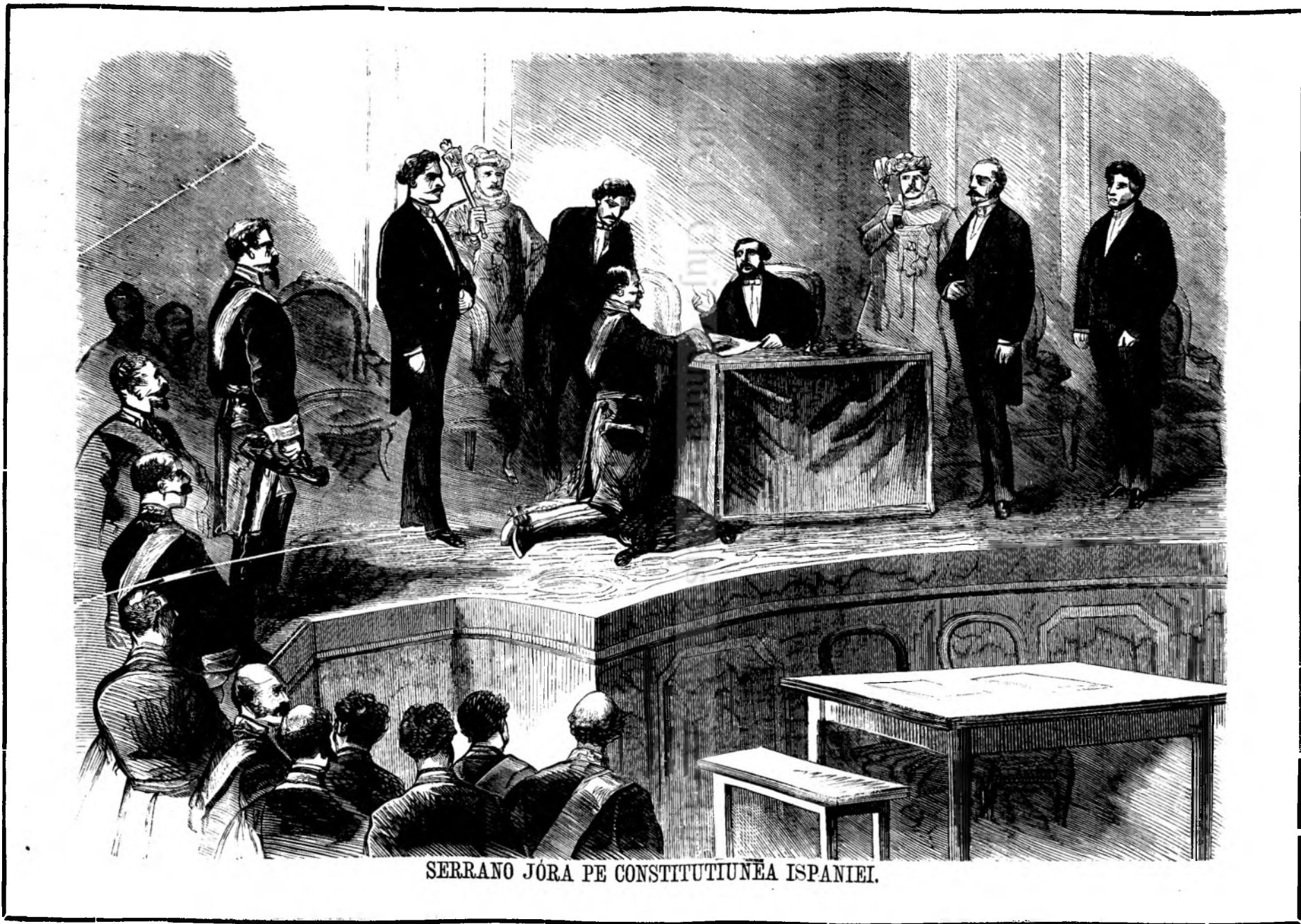
„Elu fu acel'a care me facù sê-mi uitu de detorintiele mele de fica, de a-mi periclitá reputatiunea venindu pentru ca sê te eliberezu din prisonulu teu. Afla in fine cá numai atunce me poti convinge cá me iubesci, déca vei parasí indata aceste ziduri fatale. Numai atunce me voiu simtí liniscita, candu voiu sci cá ti-ai reaflatu libertatea. Te conjoru deci in numele amorului nostru, nu mai intardiá nici unu momentu despartírea nóstra.“

„Consideréza periclulu in care ne aflámu ambii si nu fi atáta de ingratu incátu sê omori pe eliberatórea ta prin o opositiune fara cauza, in aceste impregiurári atátu de critice.“

Dícendu Fenel'a aceste cu a vóce, in care amorulu si fric'a si schimba supramati'a, Onoriu puse man'a mechanicu pe mantau'a si pe baretulu seu dandu astfelu Fenelei sê pricépa, cá este gata a urmá sfatului ei.

Potea elu óre se faca altu ceva? I erá lui posibilu de a se opune acestei fiintie, care l-subjugase printr'o singura privire. Potea elu fi atátu de crudu de a nu se supune ordinului acestuia, ce erá mai multu o rogaciune decâtu o demandare.

Fenel'a acuma apucandu cu convulsione man'a lui Onoriu, ca si candu ea ar fi fostu aceea ce avea lipsa de ajutoriu, lu trase dupa sine dealungulu coridorului, pe trepte in josu

SERRANO JÓRA PE CONSTITUTIUNEA ISPANIEI.

luandu o directiune diagonala câtra partea vestică a castelului. Ajungându aici aproape de muri Fenel'a apesându de o péna, deschise o usia ce o scia numai ea si tatalu seu. Acést'a usia secreta conducea pe unu valu ce erá facutu in lacu in giurulu castelului intregu. Sosindu pe marginea lui, Fenel'a aréta lui Onoriu la lumin'a lunei ce acuma érași aparea de sub nori, ca si candu pana atuncia voise sê favoriseze intentiunile acestoru doi amanti, unu objectu ce plutea de a supra apei. Erá o barca pe care tatalu Fenelei obicinuiá de a pescuí in lacu.

Aretându-o i-díse:

„Vedi acést'a barca, scumpulu meu amicu, ea te va conduce pe celalaltu tiermure alu lacului, deunde apoi tu ti-vei luá drumulu acel'a care ti va placé. Primesce de la amic'a ta asiguratiunea câ te va iubí eternu si câ nu te va poté uitá nici odata.“ La aceste cuvinte din urma unu síroiu de lacrimi i inundase ochi. si o slabiciune i facea sê i tremure totu corpului. Onoriu o apuca in bratierele sale si i redíma capulu ei de palpitandulu seu peptu. Ah! câtu de frumoása erá ea acuma in acést'a positiune de o slabiciune momentana, manile ei se incrucisiedia pe gutulu lui Onoriu si fruntea sa atingea palidii carmeni ai sei. Unu momentu de uitare in care espiratiunea ambiloru se amestecá un'a cu alta si in care budiele loru apropiinduse unele de altele, sigilau amorulu loru. Erá primul sarutatu si totu deodata si celu de adio, elu impreuná aceste fiintie una cu alta si in acelasi momentu le si despartí pentru totu-deauna.

Onoriu ce nu potuse resistá conducatoriului seu ce involuntarulu-conduse se pana la punctulu acést'a, si caruia nu-i potuse resistá, inca totu se indoiá de a realisá dorinti'a iubitei sale. Cu ce simtiementu potea elu parasí acést'a fiintia, care intr'unu timpu atátu de scurtu eu-deobligase atátu de tare. Priimindu elu libertatea, nu priimea elu o nóua viétia din man'a eliberátorei sale careia nui potea oferí ca recompensa nemica alta decátu inocentulu seu amoru. Fenel'a inse cerea de la elu tocma aceea, pentru ca sê se departeze de dins'a pentru fericirea ambiloru. Erá cruda acést'a ce cerea ea de la dinsulu, inse asié o voi sórtea ca sê iubésca si apoi se abandoneze objectulu adoratu. In contra fatalitátii nici amurulu nu pote nimica.

Fenel'a din partei se simtia indetulu de recompensata pentru dorerea despartírei sale de acel'a pe care lu-iubeá, sciindu câ i deduse unu bunu, care desi nu erá mai mare ca amorulu, celu pucinu i erá egal. Astfelu dara junele Mi-

rabeau strangendu pentru ultim'a órape frumós'a Fenela la peptulu seu se despertí de dins'a ducendu cu sine urmele amorului seu infocatu si indeplinindu astfelu aceea ce erá decisu de a face pentru ca sê póta indepliní obligatiunile ce i le impunea necesitatea. Inca câte-va mominte mai sta Fenel'a pe marginea lacului privind vasulu acela, care ducea cu sine aceea, ce i erá mai scumpu pe pamentu, si apoi se reintórse in camer'a sa pentru de a se lasá cu totulu in poterea dorerii si a amorului ei.

VII. Concluziune.

Junele Onoriu plutea acuma in vasulu seu pe linele unde ale lacului ce se incretiau formandu nisce valuri usióre si line suflate fiindu de recorosii zefiri ai noptii. Nu atáta de linu erá inse anim'a lui. Cum si potea fi? Nu si-recascigase elu de vr'o câte-va mominte libertatea sa personala ce i o rapise crudulu seu tata? Inca odata dupa doi ani de díle vedea elu érași cერიulu instelatu in tóta majestatea sa, inca odata dupa doi ani de díle respirá elu chiarulu si bineficatoriulu aeru alu naturei. Peptulu seu se ridicá acuma espirandu cu o violentia aproape de dorere. Lumea intréga i erá lui acuma deschisa, potea a se duce unde voiá. Da, simtiementele cele mai afabile incercau anim'a lui, dupa ce scapase din castelulu de la Joux. O pasere nu potea a se bucurá mai tare scapandu din coliví'a sa.

Simtia óre junele Mirabeau tóte acestea cu intregime si in tóta intinderea loru?

Nu, nici decum, si acést'a o demustrá barc'a ce nu se miscá din locu, si in carea Onoriu siedea radiematu cu capulu plecatu pe bratiulu seu. Potea elu óre gustá aceea ce ar fi potut'o face si ar fi facut'o ori si care muritoriu caré s'ar fi aflatu in positiunea lui.

Nu, elu nu se bucurá, câ-ci se cugetá la pré iubit'a sa Fenel'a. Nu se despartia elu acuma de acea fiintia marinimósa ce i deduse libertatea? Nu erá ea aceea fara a carui ajutoriu elu astadi nu s'ar fi aflatu in vasulu acela ce erá destinatu de ai da libertatea? Ce i potea lui folosí libertatea, acestu bunu nestimatu, déca nu-i erá permisú nici celu pucinu de a-si esprimá recunoscinti'a sa. Cu câtu nu i-ar fi fostu lui mai dulce libertatea déca o ar fi potutu impartí cu Fenel'a, si pe langa carea elu ar fi potutu purtá viétia cea mai fericita, uniti prin amorulu si amicitia reciproca. Nu potea fi si ea cu dinsulu, ce i ar fi potutu oferá o viétia mai delicioása si mai placuta decátu erá aceea ce o portá aban-

donata de lumea intréga, in monoton'a solitudine a castelului ce lu parasia.

Nu, Fenel'a desi uitase pe vr'o câte-va momente ce erá datória positiunei sale de virgini, nu uitase inse obligatiunile ce le avea câtra parintii sei. Ce ar fi devenitu ei in betranele loru dñle, déca se vedeau constrinsi de a descinde in mormentu cu trist'a si sfasietórea, convictiune, câ singur'a copila, ce erá gagiulu nestimatu alu repetatei loru insotîri se facù nedémna de genitorii sei. Nu ar fi avutu ei cauza de ai blas-temá suvenirea ei. Nu! nu Fenel'a nu erá atâtu de stricata încâtu amorulu ei sê o fi potutu face a uitá tóte aceste.

Virtutile ei, ide'a ei de inocentia si de castitate invinse si ruse forti'a amorului.

Desi acést'a o costá totulu, totusi ea preferè a portá si de ací inainte viati'a la care erá dedata din mic'a sa copilaria.

Junele Onoriu indata ce puse piciorulu pe pamentulu firmu, alergà fara întârdiare pe drumulu ce-lu conducea la Malmaison. Acolo sperá elu de a-si reaflá pe amiculu seu St. Mauriciu. Dupa trei dñle de o caletoria impreunata cu fatige, pe care le simtiá deja si elu desi erá de o constructiune atletica, ajunsse la amiculu sau. Cine este in positiune de a poté descrie revederea a doi amici ce fusesera despartîti unu timpu atâtu de lungu unulu de altulu. Ei se posiedeau éراسi pentru de a nu se mai despartî nici o data. Dara câtu de mare fu surprisa lui Onoriu, candu elu aflà, câ amiculu seu se prepará pentru de a vení la dinsulu de ai redá libertatea si de ai anuntia novel'a câ tatalu seu erá mortu.

Da acestu omu straniu murise, dupa ce abandonase pe uniculu seu fiu de la peptulu seu paternelu, fara ca sê fia plansu de niminea. Numai Onoriu se umplù de tristétia si in imaginatiunea sa se rugà la Atotopotintele de ai agratiá crimele si ultragiele lui. Anim'a lui nobila nu putea uitá, câ acel'a fusesse tatalu seu — elu deja in interiorulu seu i ertase.

Onoriu Mirabeau erá acuma liberu, ce i mai putea stá in drumu de a si poté realisá tóte planurile sale. Celu d'antâiu si mai importantu erá de a se reintórce acuma éراسi la castelulu de la Joux pentru de a cere man'a iubitei sale Fenele de la parintii sei.

Da, elu se si întórse. Inse cum aflà elu éراسi pe Fenel'a? Erá ea óre acea fiintia ce sta lungita pe acelu patu alu camerei sale de dormitu? Se póte câ intr'unu timpu asié de scurtu, natur'a sê fi potutu savarsî astfelu de schimbâri intr'o fiintia atâtu de tiner'a si nobil'a? Mirabeau nu

se incredea ochiloru sei. Fenel'a dupa despartîrea sa de Onoriu recadiù intr'o melancolia profunda. Langedfrea animei sale o aruncase pe patulu bólei. Ea devení viptim'a amору lui seu.

Pe deoparte gravitatea crimei ce credea ea câ o savarsise i umpluse sufletulu cu remuscările cele mai crancene, pe de alta parte dorulu ei ardiendu, si topitoriu dupa acela, pe care lu-iubiá si care acuma se aflà la patulu ei, i curmase firulu vietii.

Preste câte-va momente dupa ce ea sarutá pe parintii sei si pe iubitulu ei, si-luà, adio pentru eternitate de la acele persóne iubite ce i fusesera pe pamentulu acest'a cele mai scumpe. Sufletulu ei nobilu ce fusese capabilu de unu sacrificiu si resigratiune atâtu de mare si-luà sborulu spre regiunile ce sunt menite pentru angerii ceresci. Sórtea ei fuse, de a vedé pe Onoriu, alu iubi si apoi — a murí.

„Tu sufletu nobilu alu Fenelei primesce impreuna cu lacrimile si sarutarile iubitiloru tei si sarutulu nostru de adio. Tu care erai o fiintia descinsa din alte regiuni, du-te acolo unde vei priimí recompensatiunea pentru sacrificiulu ce l'ai depusu pe altariulu amorului si pe care numai unu dicu ti lu-póte oferí. Tu rapindu-ti líniscea sufletului si sacrificandu-ti viétia pentru de a eliberá pe iubitulu teu, ti-ai procuratu acea gratia meritata a ceriului de a priimí unu locu in midiloculu angeriloru. Preste pucinu si Onoriu inca ti-va urmá acolo, unde numai esista despartîre. Acolo voi veti duce o viétia angerésca, necunoscendu alte simtieminte decâtu acele ale amorului purificatu si domnediescu!“

Onoriu, dupa ce si-perduse astfelu si pe amant'a sa pe care o inmormentara in miculu cintirimu alu castelului Joux, dupa ce lasà ai pune o pétra sepulcrala, se întórse la Parisu.

Aicea dupa ce elu suferise in junéti'a sa atâtu de multu, resignandu de ori si ce pe acestu pamentu, devení defensorele celu mai infocatu alu libertâtii, alu carei stindardu deja se plantase pe ruinele Bastiliei concuistate cu armele libertâtii.

De ací inainte viétia lui devení publica si prin urmare istorica.

Elu murí la Párisu in 2 Aprile 1791. gelitu si plansu de poporulu Franciei si cu deosebire a Parisului.

I. G. Baritia.

SALONU.

CONVERSARE CU CETITÓRIELE.

— Turinu 1 juliu. —

(Pung'a séca si pung'a grasa. — Cavalerii de industria. — Sor'a Chiar'a. — O aventura a lui Garibaldi cu calugaritie. — Epistol'a amorósa a unei mirese de a lui Chrestu. — Ernestu Rossi.

— Romeo si Julieta. — Amletu. — Otello.)

In seclulu acest'a — alu carui idolu pare a fi *fatatulu banu* — nu e nimicu mai descuragiatoriu, decâtu o punga góla; séu care patimesce de „bol'a séca“ — cum díce poporulu. Dar pung'a séca si-are si avantagi-ele sale: a nume te liberéza de grijile, ce ti le inspirá posesiunea banului, si nu te espune pericolului de a fi tramisu pre cealalta lume din partea cutarui moritoriu ce vrea sê practizeze devis'a „comunismului.“ — Pung'a grasa déca ti-procura multumiri si comoditáti, ti inspira si míi de ingrijiri, si te espune pericolului de a fi asasinatu de cátra unulu din cei multi ce se inamora-ra de ea.

Acést'a se intempla adese ori mai alesu in Itali'a, de aceea mi-tienu de detorintia a preveni pre stim. cetitórie, ca sê acsundia bine paralele, candu-si voru propune, sê viziteze asta tíera clasica. Nu esagerazu nimicu. Éca unu esemplu: unu caltiunariu sicilianu castigá prin lotería $\frac{1}{2}$ milionu de franci. A dóua dí dupa in casarea baniloru, primí prin posta, nu mai pucinu de cátu diece epistole, in cari i se cerea — sub pedeps'a de a fi ucisu de va refusá — sume enorme. Autorii epistoleloru indicau ór'a si locul unde caltiunariulu fortunatu avea sê depuna sum'a. Bietulu cultiunariu ca sê scape de acesti óspeti infernali, parasi patri'a si se asiediá in Elveti'a.

Furtulu aci e organizatu cu multa istetímte. Bani ti-sbóra pe nesciute, cugeti cá ai de a facé cu totu atátia Bosco. Se gasescu *ladri* (hoti) de la etate de 14—50 ani. Italianulu de altmintre fórte gentilu si afabilu i numesce „*cavaleri de industria*.“ Acestia apoi se impartu in „industrianti de salonu“, si „industrianti de strada.“ De multe ori se facu atari furturi in biserica, mai alesu candu femeile sunt absorbite in privirea unei frumóse icone — vie, ori in rogatiuni.

In spitalele de aci locul de infirmiere lu-tienu „surorile de curitate.“ In unulu din spitalele ce frecuentezu io se afla o suora de caritate, bela ca unu angeru, si blanda ca unu serafimu — contes'a *Chiara*. Marturisescu, cá iubescu multu calugaritiele. Am remasu incantatu vedindu pe acea frumósa sora, dar in curendu o dorere me cuprinse aflandu, cá tiran'a parintiésca facú ca asta flóre plapánda sê se vestediésca in umbr'a unoru ziduri reci si triste. — Intr'o dí ne aflam la spitalu, esaminandu pe o juna, ce avea o bóla de anima. Io ascultam palpitatiunile violinti ale animei ei, pre cându Suora (italienesce asié se díce) Chiar'a se apropia de patu si-mí spune, cá in nóptea trecuta pacientei i-a fostu fórte greu.

— Sunt teribile bólele de anima, fia fisice, fia morale. Dta sora Chiara póte scii . . . .

— Ce feliu? mé intrebá sor'a inrosíndu-se, — cum potu io scii déca sunt, o nu, infricosiate bólele de anima?

— Anim'a Dtale atunci e mórtá.

— Mórtá pentru placerile acestei lumei.

— Dar anim'a e organulu celu mai finu, e sorgintea fericire omului, Acel'a a carui anima a moritu, nu mai traesco. Dintre tóte bólele cele mai teribile sunt acele ce ataca anim'a. Pentru esemplu, Dta iubesci unu idealu, cerci a-lu realisá, dar nu poti; din asta cauza anim'a ti se bolnavesce, si finesce prin a se rupe. Se póte ca Dta sê-ti realizezi idealulu, dar mai tardíu affi cá te-a insielatu . . . .

— Dta fantasezi . . .

— Da, pentru cá iubescu.

— Iubesci?

— Iubescu, cá-ci „la vita (vieti'a) è amore, chi non sente amore muore.“

La audiulu acestoru cuvinte sor'a Chiar'a plecá fruntea si fugi in cabinetulu seu. De atunci nu am mai vediu'to. Asta scena mi rechiamá in minte o aventura a generalului Garibaldi totu cu miresele lui Chrestu. In 1860 „erulu celoru dóue lumi“ óre candu se aflá in capital'a Siciliei si fece visita unei manastiri de calugaritie. Calugaritiele preinsciintiate pregatira unu dejunu. Més'a erá incarcata de diferite confeturi, castele de saharu, turnuri, capele, si in centru statu'a lui Garibaldi totu de saharu, cu unu cuventu més'a avea aspectulu unui bazaru. Figur'a legendaria a lui Garibaldi aprinse fantasi'a calugaritielor palermitane, cari de venira inamorate santaminte. Superiór'a primí pe Dictatore in vestibululu manastirei, de unde-lu conduse in refectoriu unde-lu acceptau calugaritiele. Fisionomi'a suridietória si dulce a gloriosului capitanu, amabilitatea lui incantara intr'atát'a pe calugaritia, in cátu un'a asemenandu-lu cu Chrestu eschiamá: „come rasomiglia al nostro Signore!“ („Cum sémena cu Dlu nostru.“) Alt'a in foculu entusiasmului prinse mân'a lui G. spre a o sarutá; elu si-o retrase, atunci calugariti'a lu-imbratio-siá cu afectiune, si depuse unu dulce si inocinte sarutu pe buzele lui. Curagiós'a maica aflá imitatórie, si in fine tóte lu-acoperira de sarutári. Tempulu cátu remase generalulu in Palermo, in tóta diu'a primíá donuri din partea maicelor. Intr'o dí primí unu donu inóstitu de urmatória epistol'a: „A te, Giuseppe, eroe e cavaliere come S. Giorgio, bello e dolce come un Serafimo. Riccordati delle monache di . . . . che ti amano teneramente e pregano santa Rosalia che ti faccia beato nel sonno e nella veglia.“ — „Tie Iosive, eroule si cavaliere ca S. Giorgiu, frumosu si dulce ca unu serafimu. Adati a minte de calugaritiele din . . . . cari te iubescu cu fragedímte, si róga pe S. Rosalia, ca sê te faca felice atátu in somnu ca si in veghiare.“ Asta scrisóre n'are trebuintia de comentariu.

Sermane femei! voi sunteti create pentru vieti'a sociala, ér' nu pentru acelu statu, in care ve impinse ori despotismulu parintiloru, ori o pasiune momentana.

Celu mai celebru artistu dramaticu italianu e Ernestu Rossi. Elu are meritulu de a fi poporalisatu dram'a Shakspeariana in Itali'a. La noi óre candu se voru representá pe scena dramele lui Shakspeare? Cine se ocupa cu traducerea loru? Fratii din Romani'a libera aru trebuí sê mai slabésca cu meschinele certe de partida si cu efemeridele politice, si sê cugete si la teatru, care e unu aginte potinte alu educatiunii poporului. In cátu cunoscu pe Dlu Pascali, lu-credu capabilu de a in-

terpretă rolele principale. Dlui si-ar face un merit neperitoriu introducându dramele Shakspeariane pe scen'a romana.

Am asistat la trei reprezentatii: *Romeo si Julieta*, *Otello* si *Amletu*. Legend'a despre Romeo si Julieta fu scrisa mai antâiu de venetianulu Lud. Vicentino in 1516. Francesulu Boistean o traduse adaugându episoade noue. Shakspeare se folosi de traduptiunea lui Paynter. In acela-si timpu, pre candu marele Williamu compuse „tragedi'a amorului“, spaniolulu Lopez de Vega compuse o drama a supra acestui obieptu, dar e mai multu o parodia. Romeo si Julieta e o istoria patetica de amoru, e vieti'a italiana din evulu mediu, e salvarea unei cetâti, unu simbolu de pace. Juli'a e reprezentata ca o juna de 16 ani careia pasiunea i dâ forti'a unui gigante, o costantia si fermetia stoica, o elocintia irresistibila si curagiulu sacrificiului. Ea intielege si simte amorul mai bine de câtu unu barbatu. Prin acest'a Shakspeare face omagiulu cuvenitu femeii

Amletu — tragedi'a cugetârii — se considera ca oper'a capitala si predilepta a lui Shakespeare. Goethe lu-defini asié: „Amletu are o anima despusa la o aptiune mare, dar i lipsesce capacitatea de a o efeptuá.“ Goethe s'a insielatu. Fórte nimeritu lu-definesce Hugo fiulu dîcandu: „Amletu e unu spiritu profundu, elu nu e curtisanu, ci misantropu, e mai multu de câtu unu principe, e unu cugetatoriu; elu nu se ocupa de afacerile meschine, ci de problemele eterne“

Otello — e tragedi'a gelosiei. La inceputu Negrulu are unu caracteru severu si pasionatu, lealu si belicosu, mai tardîu amorulu Desdémonei lu-face blandu, dulce si fragedu; in fine candu veninulu gelosiei s'a infurisiatu in anim'a lui, devine tigru. E miscatória scen'a candu omóra pe Desdémón'a. Ea e in patu, Otello siede langa dîns'a, o acusa de necredintia, o saruta ca unu nebunu, o lovesce si in fine o inadusiesce intre perini. Mai tardiu aflandu inocinti'a ei, pe cadavru-i plange amaratiunea unui amoru nefericitu. In acest'a drama Rossi atinge sublimulu.

In fine subscrisulu are onóre a incunoscintia pe stim. cetitorie, câ câtu de curendu va fi in pusetiune a li presentá — celoru ce voru dori — poesiile sale ilustrate cu multu talentu si arte de unu celebru italianu.

I. C. Dragescu.

CE E NOU?

** (*Dieta Ungariei*) a tienutu ultim'a siedintia joi la 15 julu, la care inse abié a participatu jumetate dintre deputati, câ-ci ceialalti se departara câtra casa. In un'a din ultimele siedintie presiedintele a comunicatu, câ judecatori'a pentru procesele de presa a certu voia de la dieta pentru executarea sentintiei, ce s'a adusu in procesulu intentatu dlui Alesandru Romanu. S'a decisu a se predá comisiunii pentru imunitate.

** (*Escursiune literaria.*) Dupa succesele, ce a avutu dsior'a Constanti'a Dunc'a in prim'a sa escursiune la Ploiesci si Craiov'a, unde a fostu cu atât'a entusiasmu primita, si de unde pastreza cele mai frumoase suveniru, fu indemnata acum a intreprinde o a dáu'a escursiune mai generala, totu in interesulu literaturei si alu culturei femeii romane. Dsiór'a Dunc'a in acest'a escursiune va tiené conferintie in urmatóriele orasie: Giurgiu, Brail'a, Galati, Pest'a si Vien'a.

** (*Domnulu Romaniloru*) a plecatu sê viziteze castrele militare de la Furceni, cu M. Sa a plecatu si

dlu ministru de resbelu. Se póte, câ cu ocaziunea acest'a Domnitoriulu va visitá si Iasii.

** (*Incunoscintiare.*) Comitetul constituitu in Siomcut'a-mare pentru primirea ospetiloru, carii voru a participá la viitori'a adunare generala a Asociatiunii transilvane, róga cu onóre patriotica pe toti acestia sê se adreseze pana 'n 5 augustu câtra dlu dr. Ioanu Colceriu Corabianulu, pentru ca sê se póta face dispositiunile trebuintiose in privinti'a incortelârii.

** (*Ordinea lucrârilor*) in adunarea de la Siomcut'a a Asociatiunii transilvane va fi urmatóri'a; Siedinti'a prima: membrii Asociatiunii se aduna deminetti'a la optu óre in localulu destinatu pentru tienerea siedintieloru; presiedintele deschide adunarea si se alege trei notari ad hoc pentru portarea protocolulu; secretariulu comitetului cetesce reportulu seu despre activitatea comitetului in anulu espiratu, de la cea din urma adunare generala; cassariulu si controlorulu asternu bilantiulu venituriloru si speseloru anuale si espunu preste totu starea materiala a Asociatiunii; bibliotecariulu reportéza despre starea actuala a bibliotecei Asociatiunii; se alege o comisiune de trei membrii, carii voru conscrie intr'unu localu indemanaticu pe membrii cei noi, voru incassá tacele de la dînsii si le voru subministrá cassariulu; se alege o comisiune de cinci membrii, spre a cercetá socotelele si a raportá in siedinti'a a dáu'a; se alege o comisiune de siete membrii, spre a desbate a supra eventualelor propuneri ale comitetului, séu ale altoru membrii ai Asociatiunii, cari aru cadé in competinti'a adunârii generale; timpulu restante se intreuintiéza pentru cetirea disertatiuniloru incurse de timpuriu la presidiulu comitetului Asociatiunii. Siedinti'a a dáu'a: se continua cetirea disertatiuniloru restante din siedinti'a premergatória; se primescu si se desbatu repórtele comisiuniloru delegate in siedinti'a precedenta dupa ordinea, ce se va statori de presiedintele; se desbatu proiectele si motiunile, ce s'aru face in privinti'a Asociatiunii; si in fine se statoresce timpulu si locul celei mai de aprópe adunârii generale.

** (*Multiamitele publice.*) De unu timpu incóce in diuaristic'a nóstra s'a incetatianitu o rubrica curiósá, intitulata „multiamita publica.“ Abié este septemana, in care séu unu diuarium séu altulu sê nu publice in colónele sale vr'o multiamita publica. Admitemu, ca rezultatulu intreprinderiloru filantropice sê se publice, pentru — controlarea publiculu contribuitoriu; dar nu intielegemu de ce sê se ivésca in publicitate nesce multiamite private pentru nesce sumulitie bagatele?! Noi suntemu convinsi, câ toti aceia, carii contribuiescu pentru ajutorarea cutarui studinte lipsitu, nu facu acest'a pentru ca numele loru sê iésa tiparitu, — deci amu dori, ca dînsii in viitoriu sê opréscá espresu pe cei ajutorati a portá numele loru prin jurnale; la din contra vomu fi siliti a crede, câ nu pré sunt modesti, si-atunci vomu mai vorbí odata si noi in caus'a acest'a, degradatória pentru cei ajutorati.

** (*Caldare automatica de spelatu.*) O bucuria vestimu de astadata si pentru económele cele mai de a dáu'a mana, carora nu le place a-si dioli multu manile cu spelatulu; s'a aflatu maiestri'a de a construi o caldare carea spela ea singura. Caldarea constá din unu vasu cilindricu rotundu-lungretiu si din unu adausu de o inaltime de doi policari. Paretele de a supra alu adausulu e gauritu si are dóue tievi cari trecu in cilindru si la capulu de a supra sunt cam incovoiate. Caldarea o

imple omulu séu muierea de apa de sapunu si de rufe; dupa aceea i dâ caldârei focu si celelalte urmêza de sine in tempu de 20—30 minute. Rufele se scotu din caldare spelate gata si se clatescu si totu lucrulu e terminatu.

(Telegr. R.)

* * (*Adunarea generala*) a societâtii pentru literatur'a si cultur'a romana in Bucovin'a s'a tienutu la 2 martiu in Cernauti sub presiedinti'a dlu vice-presiedinte Ionu Calinciucu. Dupa ce dlu vice-presiedinte deschise adunarea cu o vorbire potrivita, proclamâ de protocolanti ai adunârii pe dnii Artemiu Berariu si dr. Emanuilu Seleschi. Dupa aceste se trecu la ordinea dfilei si se cetira: reportulu comitetului despre lucrârile sale din anulu 1868, — reportulu comitetului privitoriu la conclusulu adunârii generale din 1868 despre infiintarea unei catedre pentru studiulu istoriei natiunale; — reportulu comitetului privitoriu la modificarea statuteloru Societâtii, — incuviintarea bugetului Societâtii pe anulu 1869, — propuneri si discursuri sciintifice si literarie, — si in fine se procese la alegerea membriloru comitetului, realegându-se comitetulu de pan'acuma.

Literatura si arte.

* * (*Dlu Pascali*) in septeman'a trecuta petrecea cu trup'a sa la Iasi, unde arangiâ câte-va representatiuni, si a nume in dominec'a trecuta s'a jucat piesele: „Supliciuu unei femei“, drama franceza, si „Od'a la Elisa“, comedia originala, de dlu V. A. Urechia. Candu scriemu aceste sîre, dlu Pascali e pe cale câtra Cernauti.

* * (*Carte agronomică*.) Dlu P. S. Aurelianu si-a dobenditu unu nou titlu la recunoscinti'a Romaniloru, prin publicarea unei carti, destinata, ca tôte lucrârile sale, sploătării sorgintii celei mai manôse a avutfei natiunale: agricultur'a. Acést'a carte pórtea titlulu de: „Manualu de agricultura pentru clasele primarie.“

* * (*Fabule romane*.) Dlu G. Petrini la Iasi a publicatu o colectiune de fabule alese din ale dloru A. Donici, Grigoriu Alesandrescu, G. Asachi, Teutu, Nichitache, Gusti, Sculescu, Urechia, Bolintinianu, Raleti, Radulescu, Carpu.

* * (*Diuariulu „Albin'a“*.) care pan'acuma aparea la Vien'a, denegandu-i ministeriulu ungurescu debitulu postalu, s'a mutat la Pest'a. Numerulu primu, tiparitu aice, a si esitu.

Din strainetate.

△ (*Unu capu de mórte in pretiu de siese milióne*.) La scaldile din Ems in dfilele trecute a sositu o dama acoperita pe fatia cu unu velu fôrte desu, despre carea indata dupa asiedierea ei s'au latitu faime nenumerate, ne mai amintite si curiose. Multi afirmau, câ dam'a cu velulu desu e o Englesa, carea s'a nascutu cu capu de mórte, si acuma i e rusîne sê-si arete fati'a infioratória lumei, ci numai aceluia, care s'ar resolvâ sê-o ia de socia. Fiitoriuu ei sociu cu man'a ei va primi si o zestre de siese milióne. Dam'a cu velu nu vorbiâ cu nimene, dar cu atâtu mai avutu platiâ servitorii ce serviau pe langa ea, încâtu bietii servitori nu mai sciau cum sê-si esprime devotamentulu curiosei si infiorătoarei dame. Miliónele au atrasu pre multi; mai multi se resolvira a jurâ fidelitate „Capului de mórte“ numai se póta fi domni peste cele siese milióne. — Câte-va dfile nime nu vorbiâ decâtu numai despre dam'a englesa, dar nime

nu a cutezatu a se apropiâ de dins'a; nesiguritatea, prospectele infioratória, lingusirea dînei cu capu de mórte a infricosiatu si pre cei mai infocati si pre cei mai impetriti tineri. Si ce erâ mai multu, resolutii nu sciau nici aceea déca respectiv'a e tinera séu betrana? casulu d'antâiu ar fi mórte fara de mormentu. — Mai multu curagiu au aratatu oficirii, cari, ca dedati a privi in ochii mortii, nu au potutu crede sê nu póta privi in ochii unei dame cu capu de mórte. — Apoi siese milióne!! . . . . In'tro dupa amédiedi dam'a cu velu aude câ cine-va bate la usia. Cu frica esprimâ cuventulu „intra!“ la ce unu oficiru pasî in chili'a ei. — Ambii fura surprinsi. Acestu oficiru a vediu't'o mai de multe ori pe promenada, in fine, ca omu seracu, dar cu unu esterioru placutu, s'a decisu a cere man'a englese. — Indata dupa intrare se recomandâ ca Conte de Radicow si spuse, câ inca nu a fost inamoratu. Engles'a nu s'a pototu retiené sê nu ridia, éra oficieriulu nu aflâ rîsulu de totu infioratoriu. „Si ce voiesci sê dîci cu acést'a, dle capitane, câ nu ai iubitu pana acuma? — dîse capulu de mórte de sub velu. „Numai aceea, câ eu pre dta in veci te voiu iubi!“ „Me cunosci dta?“ „Ba nu, dar simtiescu, câ numai pre dta te iubescu!“ „Dle capitane, dta esti unu omu tare curagiosu!“ „Am fostu in dóue resbele, am capetatu optu rane; asiu cutezá sê me uitu chiaru si in ochii mortii!“ „Asié? Pentru aceea ai cutezá a te uitá si in ochii mei — dîse suridiendu dam'a cu velu.“ „Ei bine, ti-voiu fi socia!“ Capitanulu se arunca la piciórele ei si asteptá minulele infioratória. Dam'a si-desfacu velulu si capitanulu in locu de „capu de mórte“ a vediu'tu unu angeru cu vucle aurie, o copila dragalasia. „Asié credu, câ cum sum deja me vei iubi mai multu, dle Capitane; dar sê scii câ nu am decâtu numai unu milionu!“ Capitanulu nu scia ce se dîca de bucuria. — Nu de multu li-a fostu cununi'a, si de atunci nime nu amintesce de capulu de mórte.

△ (*Miss An'a iubescu*) multu sarutârile barbatiloru mari. Éa este o englesa originala, inalta, multu blondina, si pe carea tatalu seu numai pentru acea o duce in caletorie prin lumea mare, ca sê capete câte o sarutare de la barbatii mai insemnati. Mai de aprópe au cercetatu pre Garnier-Pagés, membrulu celu stimatu alu parlamentului francesu. Dupa ce se departara ceialti óspeti, cari mai fura la Garnier-Pagés, betranulu curiosu se adresâ câtra domnulu casei cu cuvintele urmatória: „Me bucuru, domnulu meu, câ te potu salutá! Anulu trecut u ai fostu in Engliter'a, si eu te-am urmaritu de la Londr'a prin Manchester, Glaskow, Dublin pana la Edinburg si de acolo . . . .“ „Si pentru ce?“ intrebâ cu curiositate democratulu betranu. — „V'asiu fi rogatu — dîse óspele cu fatia rogatória — ca sê binevoiti a sarutá fiic'a mea. — Russel, Disraeli, Napier, Cobden, Garibaldi si alti multi au sarutatu fiic'a mea, acum e rondulu pe dvóstre. Ve rogu!“ Betranulu democrat u se aplecâ la frumós'a blondina, si o sarutá in frunte, éra parintele fericitu insemnâ in diuariulu seu urmatóriale: Astadi la 24 maiu 1869, Garnier-Pagés a sarutatu pre An'a mea! Potemu merge mai de parte!“

△ (*Velocipede pe apa*.) In tóta diu'a se inventéza ceva, séu cele inventate se modifica. Grabimu a reproduce si noi nóu'a inventiune a velocipedelor u pe apa, dupa unu diariu din Genu'a. „Velocipelele de apavoru rivalisâ multu cu cele de pre uscatu — dîce diuariulu amintitu. Pana acuma numai dóue amu vediu'tu in 20 juniu deminéti'a. Aceste velocipede sunt provideute cu o ventrêla de pandia. Partea de a supra a velocipe-

dei sémene cu velocipelele de pe uscatu; éra in partea din josu sunt facute lespedi, cari apoi mana tóta masin'a ce este cãrmuita de a supra, si manata cu picioarele. Velocipelele de apa sunt mai bine arangiate de câtu cele de pre uscatu, de órece sunt provédute cu radieme de ambele parti, si asié caderea nu e mai posibila, fiindu câ ecuilibrulu nu se póte perde. Au inse si partea rea, câ velocipedistulu e espusu la plagile continue a valuriloru ce se lupta cu picioarele lui. — Diuarele umoristice si-afra destulu objectu in descrierea inventiunii noué, cu tóte aceste velocipelele se latiescu fôrte tare.

△ (*Henry Wadsworth Longfellow.*) Renumitul poetu H. W. Longfellow, pe care poetii si iubitorii poesiei lu-numescu „Tom'a Moore“, dílele trecute a ajunsu in Paris. Damele, cari si-lu imaginau ca pe unu idealu cu peru mare, cu ochi patrundiatori, cu talia extraordinaria, cu o fatia fantastica si tinera, se vediura insielate, candu in loculu unui teneru vediura unu betranu garbovitu, trecutú de siese-dieci si doi de ani. — Inse carea a potutu fi ferice de a poté conversá cu betranulu poetu, fu recompensata, câ-ci dupa scurt'a petrecere cu H. W. Longfellow i se pareau, câ vedu inaintea loru unu teneru plinu de tóte insusirile si calitátile cele mai escelinte. Parisianii voru arangiá unu banchetu in onórea óspelui americanu, in care banchetu Teofilu Gauthier va fi presiedinte, éra vicepresiedinte Teodor Banville. Multe dame s'au inscrisu a poté participá si ele la acelu banchetu, ca sé póta face cunoscinti'a „Moor-ului americanu.“

△ (*Beu multi vinulu de Champani'a?*) Cum sé nu!? — díce unu diariu de Parisu. Dupa cum se vede din aratarea oficiósa a statisticeí din Reims, francesii beu binisioru vinulu din Champani'a. La anulu 1854, 1 januariu 23,285,818 sticle de vinu de Champani'a a fostu de vendiare, din aceste 4,380,214 s'a transportatu in alte iieri. La anulu 1866 in magasinu s'a aflatu 37,608,700 de butelie, adeca cu 14 milióne de butelie mai multe decãtu in trecutu; din acést'a se vede, câ si in alte tieri beu multu vinulu de Champani'a.

△ (*H. Rochefort.*) Redactorulu diariului „Rap-pel“, precum amu mai amintitu, e fôrte persecutatu din partea regimului din Franci'a, in fine a fostu judecatu, éra Paulu de Cassagnac l'a provocatu la duelu pentru unu articlu aparutu in diariulu „Rappel.“ — Diuarele de Paris amintescu cu ironia, câ déca Cassagnac va poté nimici pe Rochefort, va capetá ordulu legiunii de onóre. Cassagnac impusca de minune, si asié in cercurile mai nalte speréza, câ Rochefort nu va scapá. — Intr'aceea cu câtu este mai acusatú Rochefort, cu atât'a devine mai renumitu. — Francii au decisu, câ déca nu voru poté cetí altu cum diariulu lui Rochefort, vor întreprinde excursiuni la Brusel'a. Decurendu unu librariu de acolo a facutu cola de prenumeratiune pentru portretulu „Neimpecatului esilatu.“ La anuciulu primu atâtia prenumeranti au concursu, incãtu librariulu numai din acea póte sé se inavutiésca. — Rochefort s'a nascutu la anulu 1830 pe tempulu revolutiunii din juliu; dinsulu e unu barbatu cu esterioru placutu, trasurele fetiei brunete lu-facu multu interesantu, si-trage originea dintr'o familia de „Conte de Rochefort“, dar ca democratú incarnatu si-denéga chiaru si originea de conte. — „Napoleonu me uresce si me persecuta, si totusi elu me face omu mare!“ díse mai adeunadi câtra amicii lui cari lu-cercetara.

△ (*Duelu fara de ajutanti.*) „Duelulu éra incepe a

fi in moda. In tóte orasiere se deschidu scóle pentru duelanti. Si pentru ce nu? Duelulu e celu mai bunu modu de a-ti satisface.“ Aceste sunt espresuniile unui diariu din strainetate. Spre a aretá câtu este de latitu duelulu in tóte clasele ómeniloru, vomu enará unu casu interesantu, intemplatú in septeman'a trecuta in Nimbürg. Unu croitoriu si unu calciunariu de acolo, in apărarea si dejosirea reciproca a maiestriei loru intru atât'a s'au maniatu unulu pre altulu, incãtu calciunariulu a chiamatu la duelu pre croitoriulu. „Regulele galanteriei de obléga numai pre domni, — dísera cu fala inimicii — noi vomu duelé fara ajutanti.“ In diu'a urmátoria cavalerii nostri se representara la loculu destinatu; cu pistóle umplute cu — sare, si fara ajutanti. Croitoriulu a descarcatu antáia óra, de la o departare de o suta de urme; dar nici o bucata de sare nu a ajunsu pana la calciunariu. Calciunariulu s'a mai apropiatu, dar nici dinsulu nu a nimeritu. Totu asié apropiandu-se descarcáu armele loru, pana in fine croitoriului i succese a poté vîri dóue bucati de sare in costea calciunariului care de locu caditú la pamentu. Croitoriulu voiá sé o tulésca la fuga, inse ran'a nu a fost grea. Croitoriulu sarí de la pamentu si stringéndu man'a contrariului seu, i díse cu unu patosu: „Onórea e restaurata!“ Inse in momentulu acel'a polit'a a datu de dinsii si cavalerii fura siliti a merge la — inchisóre.

△ (*Victoru Hugo si Rochefort.*) Nu de multu in Brusel'a unu strainu a tramisu la V. Hugo biletulu de vedinta ca sé-lu primésca. Pe biletu sta scrisu „Henricu Rochefort.“ Eu nu cunoscú nici pe unu Rochefort — díse cu entusiasmu poetulu — eu am trei fii: Carolu, Franciscu si Henricu. Se între fiulu meu Henricu!“

△ (*Neguliatori de peru.*) Agentii depositeloru de „Chignon“ éra ambla prin locurile acele, unde semnele areta câ va fi anu neroditoriu, si cercetandu satele cele mai mice si departate, corupu fetele de tierani cu galbenii loru frumosi, ca sé-si vendia perulu loru. Tieranele locomescu la banii frumosi, cu atâtú mai vertosu, câ nu pré au alte de vendutu, câ-ci anulu e slabu. — Dupa ce o féta séu nevésta si-a vendutu perulu, neguliatoriulu i taia perulu elu insu-si, si numai dupa aceea i dá galbenii. — Perulu blondinu se platesce mai bine; póte pentru câ perulu blondin e mai puoinu séu póte pentru, câ se va inventá o frisura de „peru blondinu.“

△ (*O gaurica scumpa pe unu tapetu.*) In sal'a de asteptatu a statiunei de la caile ferate din Splading in Engliter'a pe tapetu se póte vedé o gaurica, despre care se vorbesce o istorióra curiósá. — S'a intemplatú, câ o dama dupa semnulu datu, — grabindu la loculu seu, — s'a impedeatu in crepetur'a de pe tapetu, a caditu cu fati'a la pamentu, si dupa testimoniile mediciloru a capetatu nesce plage, ce o facura necapabila de-asi poté continuá întreprinderile sale. Dam'a aceea a fostu profesore de „jocu si eticheta.“ Jocatóri'a a intentatu procesu de desdaunare contra societátii, si procesulu erá sé se pertracteze dílele trecute la judecatori'a din Londr'a. — Deórece ea a avutu unu venitu anualu de 6500 fl. éra acuma neavendu potere asi poté castigá, afara de aceea a spesatu multu pana s'a vindecatu, a pretinsu sé fia desdaunata scumpu. — Societatea inainte de ce judecatori'a ar fi judecatu, s'a impacatu cu jocatori'a, dandu-i 15,000 desdaunare. — Gaurica'a inse a lasat'o nereperata, deorece mai scumpa gaurica anevóie se afla.

△ (*Canalul de la Suez.*) In lun'a lui optomvre va fi deschiderea canalului de la Suez. Toti domnitorii Europei voiescu a luá parte la acést'a festivitate rara. Diuarele straine scriu, cá si imparetés'a Eugeni'a va merge acolo, ca sê cerceteze totu de odata si regiunile frumóse din Cairo, si de acolo sê tréca la vâile Nilului. — Deschiderea erá sê se intemple in 15 optomvre, tocma la diu'a onomostica a imparetesei, dar imparetés'a multumindu de onóre, nu a primitu.

△ (*Scipio Tadolini.*) este unu sculptoru renumitu in Itali'a. Decurendu a transportatu din Havre in Americ'a o multíme de monuminte, intre cari este unu „Mihaiu“ arhangelulu, candu invinge pre diavolulu, — lucratu cu multa arte. — Artistulu a lucratu la acestu opu cinci ani. Unu americanu avutu i-a datu 20,000 franci pentru elu.

△ (*Escursiune cu balonu de aeru.*) Unu francesu cu numele Boraille in lun'a trecuta a intreprinsu o caletoria prin aeru, dar nu a reusítu. Dupa câte-va óre de caletoria cu multa placere, s'a tredítu, cá nu se póte miscá nici intr'o parte cu balonulu. In momentul urmatoriu, cum l'ar fi asvirítu cine-va, a cadíutu intre nâile de langa portu. Schinteile ce esiau din masínele vaporului aprinsera gazulu, ce incepuse a esí dupa plagile capetate de nâi si intr'o clipita totu balonulu fu in flacari. In balonu au fostu mai multi, cari apoi parte au moritu, parte fura raniti tare.

Felurite.

△ (*Serrano jóra pe constitutiunea Ispaniei.*) „Sórtea popóreloru este sub scutul Provedintiei.“ Aceste sunt cuvintele ce se esprima la tóte proclamatiunile publice. Ispani'a tulburata serbéza serbatori mari, serbatori natiunale. „Josu guvernulu, care totu-de-una apeléza la poterile ceresci; — esclama poporulu — josu guvernulu care déca ceva se intempla séu reiéasa bine si-face siesi parte mai buna, ma jefuesce poporulu; éra candu ceva nu a reiesítu bine, spelandu-si manile ca Pilatu. pune vin'a pe prorodintia, dicandu cá: „Sórtea popóreloru este sub scutul provedintiei.“ — Poporulu si-croesce sórtea! Poporulu pana acuma a traitu sub tutoratu; ajungandu deja la o etatea de maturu, de maioreanu, nu are trebuíntia a fi sub guvernarea unui despotu. Nu este mai frumosu, decátu a vedé unu poporu liberu trairu in republica infloritória; séu déca voiesce a-si concentrá poterea intr'o persóna, atunci aceea fia constitutiunala, corespondiatória vointiei poporului. — Ispani'a a primitu acést'a din urma. Adunarea poporala a primitu cu bucuria nóu'a constitutiune. Deja nu-i lipsece decátu numai regele. Pana ce si-va poté gasi unu rege, a alesu pe Serrano de gubernatoriu. Ilustratiunea din numerulu de adi ni represinta acea scena, candu Serrano jóra, cá va guverná dupa legile tieriei. — Asié dara au si gubernatoriu. Unii sunt de parere, cá dinsulu ar dorí sê ajunga rege, éra altii se temu, ca sê nu fia éra o diua de 2 decemvre. — Vomu vedé cum se va sci portá clientulu si favorítulu reginei Isabel'a! . . .

△ (*Goethe si amic'a lui.*) „Ah! am perdutu amic'a junetiei mele! Óre pentru ce am si cunoscut'o!! Eu dícu, cá esti nebunu, cautandu pre aceea, carea nu se mai afla pe pamentu. — Eu am posiediut'o, am simtítu anim'a ei, spiretulu mare alu ei, in giurulu careia eram

mai multu decátu ce sum in presentu, pentru cá am fostu totu si tóte ce numai am voitu sê fu. Nici odata nu o voiu uitá-o, nu voiu uitá tari'a spiritului ei si paciínti'a ei domnedieísca!“ Aceste sunt cuvintele lui Werther, (in a sies'a epistola), cari se potu acomodá si pre dnisiór'a Klettenberg, amic'a renumitulu poetu Goethe, si ne facu a crede, cá autorulu a voitu chiaru sê deie espresiune doreriloru la perderea amicei sale, déca dnisiór'a Klettenberg ar fi moritu inainte de a se scrie dorerile lui Werther. — Candu Goethe ca studiosu tineru se duse din Lipsca a casa, atunci a facutu cunosciinta cu ea. Blandéti'a, si portarea ei esemplaria fura acele insusíri ce o facura amic'a cea mai intima a marului barbatu. Si amic'a lui a remasu fidela, si intru atát'a a potutu castigá iubirea amicala a lui Goethe, incátu barbatulu acelu feroce, si de multe ori nesuferítu, cu reverintia se adresá amicei sale, incunoscintiandu-o despre tóte vointiele sale, si dins'a a fostu in stare, — de si de multe ori numai pe câte-va mominte — a lu aliná. Goethe de multe ori citiá din opurile sale dsiórei Klettenberg si nu o data i depingea regiunile, ca sê póta avé mai multa idea. Amic'a poetului nu a traitu multu, dar Goethe i-a eternisatu numele in versurile sale.

Gácitura de semne

de Traian Popescu.

E*—i △ a uş a ş!e X u, a **ea † (u **o)*a
—i şe X e ş!i **ta X ai u △ e i u □ e* △ u;
?u**i ş'a = î? ei †a—i'a—i X e **é X *a,
O △ hii —ei şe! X i **e şe △ u şe* △ u.

*i ş!u X a'ş ?u **e e*—i (eş—X u **i)şe
A ş!i**a *u†? e—u, —o—u △ e i u □ e* △ u
Şu **ai —u *△ u ** (o (o—i a.**i = a □ i şe
Ai □ i i ş □ u X a X e △ â—△ i (a—i **e* △ u.

Deslegarea gácitureri din nr. 24.

„C L I O“

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele Luis'a Murgu n. Balcu, Mari'a Popu; si de la domni Traianu Popescu, Ioane Selagianu, Basiliu Juga, P. Jurma.

Deslegarea gácitureri de semne o am mai primitu de la domnulu Ioane Selagianu.

Post'a Redactiunii.

Fagarasiu. Dnei Z. R. Tablourile nu se potu tramite decátu numai deodata cu celu nou.

Clopodia. Dnei J. C. Din anii trecuti nu mai potemu servi cu esemplarie complete.